

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala

1. Tehtävälueen kuvaus

Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta:

Tero Rönkkö, puheenjohtaja

Antti Tuomala, varapuheenjohtaja

Arja Simola, jäsen

Sari Eiranen, jäsen

Ari Anttila, jäsen

Jukka Mölsä, jäsen

Sini Vilja, jäsen

Tiia Soikkeli/Silja Majuri, nuorisovaltuuston edustaja

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala jakautuu viiteen tulosalueeseen; kaupunkikehitys- ja maankäyttöpalvelut, yhdyskuntateknikka, tilapalvelu, lupa- ja valvontapalvelut sekä vesilaitos.

Kaupunkikehitys- ja maankäyttöpalveluihin kuuluvat teknisen hallinto, kaavoitus, mitta- ja karttapalvelut sekä maaomaisuuden hallinta. Yhdyskuntateknikkaan kuuluvat liikennealueet, yksityistiet, katuvalaistus, sillat, matonpesupaikat, tori, puistot ja leikkipaikat, soranottoalueet, maankaatopaikat, lumenkaatopaikka, maa- ja metsäalueet ja hulevesijärjestelmät. Tilapalveluun kuuluvat tilapalvelun hallinto, rakennuttaminen, kiinteistönhoito, kiinteistöjen kunnossapito, käyttäjäpalvelut, toimitilojen saneeraus ja sisäilma-asiat. Lupa- ja valvontapalvelut vastaavat rakennusvalvonnan ja ympäristösuojelun tehtävistä.

Vesilaitos vastaa vesihuollon järjestämisestä kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Vesilaitos huolehtii veden hankinnasta ja jakelusta, syntyneiden jätevesien vastaanottamisesta ja puhdistuksesta sekä vesi- ja viemäriverkoston ylläpidosta. Vesilaitos toimii taseyksikkönä.

2. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Tuloslaskelma (ulkoiset ja sisäiset)

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala	Alkup. TA	TA-muutokset	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	Poik. %
Toimintatuotot	11 309 205	-39 000	11 270 205	11 685 505	415 300	3,68 %
Myyntituotot	3 164 190	-39 000	3 125 190	3 139 679	14 489	0,46 %
Maksutuotot	16 000	0	16 000	18 920	2 920	18,25 %
Tuet ja avustukset	14 000	0	14 000	10 843	-3 157	-22,55 %
Muut toimintatuotot	8 115 015	0	8 115 015	8 516 064	401 048	4,94 %
Toimintakulut	-9 925 480	-1 173 500	-11 098 980	-10 132 155	966 825	8,71 %
Henkilöstökulut	-2 019 280	0	-2 019 280	-1 863 652	155 628	7,71 %
Palvelujen ostot	-4 012 200	-407 000	-4 419 200	-3 789 730	629 470	14,24 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 135 300	-766 500	-2 901 800	-2 754 119	147 681	5,09 %
Avustukset	-154 720	0	-154 720	-154 720	0	0,00 %
Muut toimintakulut	-1 603 980	0	-1 603 980	-1 569 934	34 046	2,12 %
Toimintakate	1 383 725	-1 212 500	171 225	1 553 349	1 382 124	807,20 %

Käyttötalouden toteutumisvertailu (ulkoiset)

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala	Alkup. TA	TA-muutokset	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	Poik. %
Toimintatuotot	5 124 665	-39 000	5 085 665	5 358 859	273 194	5,37 %
Myyntituotot	2 963 600	-39 000	2 924 600	2 870 760	-53 840	-1,84 %
Maksutuotot	16 000	0	16 000	18 220	2 220	13,87 %
Tuet ja avustukset	14 000	0	14 000	10 843	-3 157	-22,55 %
Muut toimintatuotot	2 131 065	0	2 131 065	2 459 036	327 971	15,39 %
Toimintakulut	-9 409 000	-1 173 500	-10 582 500	-9 545 673	1 036 827	9,80 %
Henkilöstökulut	-2 019 280	0	-2 019 280	-1 863 652	155 628	7,71 %
Palvelujen ostot	-3 860 050	-407 000	-4 267 050	-3 595 450	671 600	15,74 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 092 450	-766 500	-2 858 950	-2 683 933	175 017	6,12 %
Avustukset	-154 720	0	-154 720	-154 720	0	0,00 %
Muut toimintakulut	-1 282 500	0	-1 282 500	-1 247 918	34 582	2,70 %
Toimintakate	-4 284 335	-1 212 500	-5 496 835	-4 186 814	1 310 021	23,83 %

Käyttötalouden toteutumisvertailu (sisäiset)

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala	Alkup. TA	TA-muutokset	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	Poik. %
Toimintatuotot	6 184 540	0	6 184 540	6 326 646	142 106	2,30 %
Myyntituotot	200 590	0	200 590	268 919	68 329	34,06 %
Maksutuotot	0	0	0	700	700	0,00 %
Muut toimintatuotot	5 983 950	0	5 983 950	6 057 027	73 077	1,22 %
Toimintakulut	-516 480	0	-516 480	-586 482	-70 002	-13,55 %
Palvelujen ostot	-152 150	0	-152 150	-194 280	-42 130	-27,69 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-42 850	0	-42 850	-70 186	-27 336	-63,80 %
Muut toimintakulut	-321 480	0	-321 480	-322 016	-536	-0,17 %
Toimintakate	5 668 060	0	5 668 060	5 740 164	72 104	1,27 %

Käyttötalouden ulkoiset toimintatuotot ylittivät n. 270 000 euroa, mikä johtuu suurelta osin tilapalvelun vanhan pelastusaseman myynnistä (310 000 eur). Vesilaitoksen ulkoiset toimintatuotot ylittivät n. 47 000 euroa ja tilapalvelun muut myyntituotot n. 43 000 euroa, mutta yhdyskuntatekniikan alittui n. 126 000 euroa, mikä johtui maankaatopaikan tulojen laskusta (talousarvio tehty huippuvuosien perusteella).

Ulkoiset toimintakulut alittuivat muutettuun talousarvioon nähden noin 1,0 miljoonaa euroa, mikä johtuu siitä, että kaikki loppuvuoden kustannukset eivät toteutuneet arvioidusti. Henkilöstökustannukset alittuivat n. 156 000 euroa, mikä johtui henkilöstömuutoksista ja osittaisesta vajauksesta. Palvelujen ostot alittuivat kokonaisuudessaan n. 670 000 euroa, mikä johtuu siitä, että vesilaitoksen vesijohtovuodon korjauksien kustannukset eivät toteutuneet arvioidusti (n. 220 000 eur), liikennealueiden, puistojen ja leikkipaikkojen ja maankaatopaikkojen ja tilapalvelun rakentamiskustannusten alittumisesta (n.520 000 eur), kaavoituksen ja tilapalvelun asiantuntijapalvelukustannusten alittumisesta (n. 120 000 eur), mutta joidenkin tilien ylittymisestä; kiinteistöjen ylläpito ja huolto (n. 117 000 eur) ja teiden, katujen ja ulkoalueiden puhtaanapito (n. 50 000 eur). Aineet, tarvikkeet ja tavarat-ryhmä alittui n. 175 000 euroa, koska syksyllä arvioidut energiakustannusten nousut olivatkin pienemmät (n. 144 000 eur) ja muut toimintakulut n. 35 000 euroa.

Sisäiset toimintatuotot ylittivät n. 142 000 euroa, mikä selittyy vesilaitoksen myyntituoton kasvulla (n. 54 000 eur), tilapalvelun vuokratulon kasvulla (n. 73 000 eur) ja sisäisillä maankaatopaikan tuloilla, mitkä oli budjetoitu ulkoiseksi tuloksi (n. 15 000 eur). Sisäisten toimintakulujen ylitys 70 000 euroa, johtuu veden ja jäteveden kulutuksen lisääntymisestä (n. 54 000 eur) ja maankaatopaikan budjetoimattomista maksuista (n. 15 000 eur).

Yhteensä ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot ylittivät n. 415 000 eurolla ja toimintakulut alittuivat n. 967 000 eurolla ja näin toimintakate muodostui n. 1,38 miljoonaa euroa muutettua talousarviota paremmaksi. Toimintakate oli muutettua talousarviota parempi kaikilla tulosalueilla.

Toiminnan toteutuminen

Toimialalla vuosi oli investointien osalta vilkas. Varsinkin talonrakennuksessa toteutettiin sekä peruskorjaus- että uudisrakennushankkeita. Tilapalvelun kohteista Yhteiskoulun I. vaihe (Erkkorakennus) eteni suunnitellusti ja valmistumisajankohdan ennakoituaan aikaistuvan alkuvuoteen 2023. Muutostyöt kohdentuivat pääosin rakennuksen yhteiskoulun käytössä oleviin tiloihin. Uuden yhteiskoulun rakentaminen sekä vanhan liikunta- ja uimahallin purkutyö käynnistyi. Näiden lisäksi uusi pelastusasema sekä uimahalli valmistuivat. Yhdyskuntatekniikassa toteutettiin Luhtikylän kevyen liikenteen silta siten, että se saadaan tilapäiseen käyttöön alkuvuodesta 2023, viimeistelytyöt toteutetaan kevään aikana. Lisäksi toteutettiin Pasinan alueen katusaneeraus (I. vaihe) ja Virenojan omakotitaloalueen rakentaminen. Myös koirapuisto valmistui ja avajaisia vietettiin syyskuussa 2022. Vuoden aikana tehtiin myös päällysteiden ja katuvalaistuksen sekä leikkipaikkojen uusimisia. Investointihankkeiden kokonaismäärärahassa ei ollut määrärahaylitystä. Vanha paloasema myytiin paikalliselle yrittäjälle ja uuden pelastusaseman myynti Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle valmisteltiin siten, että kauppa toteutuu alkuvuodesta 2023. Lisäksi kaupunkikehitys- ja teknisellä toimialalla valmistui kiinteistöstrategia ja rakennusten salkutus sekä kiinteistötoimen organisaatiouudistus, myös maapoliittisen ohjelman uudistus saatiin valmiiksi. Orimattilan kaupungille myönnettiin myös palkinto Päijät-Hämeen yritysystävällisimmistä teosta vuonna 2022, hanke koski kaavamuutosta Sampolan yrittäjäalueella.

Kuivannon kylän länsipuolelle tehtiin konsulttityönä ABO Wind Oy:n maksama osayleiskaavaluonnos. Asemakaavamuutoksia valmistui Orimattilan keskustaan ja Hennaan. Merkittävin oli Prismän kaavamuutos, mutta valtuuston päätöksestä tehty valitukset ovat yhä hallinto-oikeuden käsittelyssä.

Ympäristönsuojelussa toteutettiin esiselvitys Porvoonjoen vaellusesteiden poistamiseksi Orimattilassa. Orimattilan kaupunki allekirjoitti myös ensimmäiset ilmastokumppanuussopimukset paikallisten yritysten kanssa.

Vesilaitoksella verkostojen osalta pääpaino oli verkkotiedon nykytason selvittämisessä. Vesijohtoverkoston kehittämisen ja vuotojen seurannan avuksi laadittiin päävesijohto- ja mittausaluesuunnitelma ja otettiin käyttöön vedenkulutuksen seurantajärjestelmä. Viemäripuolen vuotovesimittauksia ja etäluettavien mittareiden asennuksia ei saatu toteutettua suunnitellusti. Vedenjakelussa keskityttiin ylävesisäiliön hygienian ja työturvallisuusasioihin. Jätevedenpuhdistamolla optimoitiin prosessimittauksia ja ilmastusta.

3. Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Valtuustotason toiminnallisista tavoitteista toteutui 6 kpl ja osin toteutui 4 kpl. Valiokuntatason tavoitteista toteutui 5 kpl ja osin toteutui 1 kpl.

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari/Arviointitapa	Tavoitetaso	Toteuma 30.9.	Toteuma 31.12.	Tila
Kaupunkikehitys- ja maankäyttö Omakotitonttivarannon ja yritystonttivarannon monipuolisuus ja riittävyys	- Yritystonttien pinta-ala hehtaareina/vuosi - Kyselyn toteuttaminen (kyllä/ei) Uusi työpaikkarakentamisalue k-m2/vuosi - Tonttivaranto tonttien lkm/vuosi	- Uutta työpaikkarakentamista kaavoitetaan 21 000 k-m2 - Olemassa olevaa tonttivarantoa on 90 tonttia. - Olemassa olevaa yritystonttivarantoa on n. 10 hehtaaria - Kysely /selvitys tontin ostajien tyytyväisyydestä tonttimyyntiin	- Olemassa olevaa tonttivarantoa on yli 90 tonttia - Asemakaavoitettua yritystonttivarantoa on n. 17,2 hehtaaria	Olemassa olevaa tonttivarantoa on yli 90 tonttia Asemakaavoitettua yritystonttivaranto on yli 17 ha Päijät-Hämeen yritysystävällisimmän teon palkinto yritysalueen kaavamutoksesta.	Toteutuu 
Kaupunkikehitys- ja maankäyttö Maanhankinnan toteuttaminen ennakoidusti huomioiden kaupunkikehitystarpeet	Tarvittavien maa-alueiden määrittäminen vuositason	Laaditaan vuositason suunnitelma maanhankinnan toteuttamiseksi tietyillä alueilla kaavoituksen ja aluekehittämisen edistämiseksi. Suunnitelmassa määritetään ne alueet, joista maanhankintaa on tehtävä ensisijaisesti.	Suunnitelma on valmis	Suunnitelma on valmis	Toteutuu 
Ulkoisen viestinnän vahvistaminen koko toimialalla	Valmistuminen	Viestitään toimialan asioista suunnitelmallisesti, aktiivisesti ja osaavasti. - tulosaluekohtaiset viestintäohjeet otetaan käyttöön vuoden loppuun mennessä	Johtoryhmässä käsitellyistä asioista on aloitettu sisäinen tiedottaminen jälleen elokuussa. Koko toimialan henkilöstöä informoidaan ajankohtaisista asioista kaksi kertaa vuodessa. Valiokunnan jäseniä informoidaan ajankohtaisista asioista aina kokousten yhteydessä. Kuukausittain pidetään henkilöstölle kaava- ja investointihankkeiden esittely. Valtuuston jäseniä informoidaan positiivisista asioista	Johtoryhmässä käsitellyistä asioista tiedotetaan toimialan henkilöstölle kuukausittain. Koko toimialan henkilöstöä informoidaan ajankohtaisista asioista kaksi kertaa vuodessa. Valiokunnan jäseniä informoidaan ajankohtaisista asioista aina kokousten yhteydessä. Kuukausittain pidetään henkilöstölle kaava- ja investointihankkeiden esittely. Valtuuston jäseniä informoidaan positiivisista asioista	Toteutuu 

			kokousten yhteydessä. Paikallislehden kanssa tehdään yhteistyötä ajankohtaisten ja positiivisten asioiden esille nostamisesta. Tulosalueiden viestintäohjeistus tullaan liittämään osaksi kaupunkitasoista viestintäohjeistusta, valmistelu tapahtuu hallinnon viestintäyksikön toimesta.	kokousten yhteydessä. Paikallislehden kanssa tehdään yhteistyötä ajankohtaisten ja positiivisten asioiden esille nostamisesta. Tulosalueiden viestintäohjeistus tullaan liittämään osaksi kaupunkitasoista viestintäohjeistusta, valmistelu tapahtuu hallinnon viestintäyksikön toimesta.	
Kaupunkikehitys- ja maankäyttö Kaupungin viihtyisyyden ja vetovoimaisuuden lisäämisen 1) Sampolan osayleiskaavan mahdollistaa pientaloalueen laajentamisen Aleksinpuiston takaosaan sekä uuden työpaikka-alueen suunnittelemisen Lahdentien varteen ja Sampolan työpaikka-alueen laajentamisen. 2) Keskustan kehittämisellä	Hyväksymisaikataulu	Sampolan osayleiskaava hyväksytään vuoden loppuun mennessä valtuustossa. Keskustan kehittäminen valmistuu vuoden loppuun mennessä.	Alueellinen vastuumuseo (Lahden museot) edellyttää, että kaava-alueelta pitää tilata vielä arkeologinen inventointi, koska "tiedot alueen muinaisjäänneksistä ovat vanhentuneet".	Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma päivitetty	Toteutuu osittain 
Yhdyskuntatekniikka Metsästrategian hyväksyminen osana ilmastomuutoksen torjuntaa.	Valmistumisaikataulu	Strategian laadinta ja hyväksyntä vuoden 2022 aikana	Strategia laaditaan ja hyväksytään vuoden 2022 aikana.	Strategia on valmis ja päätöksenteko tapahtuu vuoden 2023 keväällä.	Toteutuu 
Tilapalvelu Kaupungin toimitilaomistuksen määrittäminen ja rakennusten korjausvelan hallinta	Valmistumisaikataulu	Kaupungin toimitilojen kiinteistöstrategian valmistuminen ja sen pohjalta toimintasuunnitelman laatiminen	Kiinteistöstrategia ja rakennusten salkutus hyväksytty valtuustossa kesäkuussa 2022. Rakennusten korjausvelka on määritelty.	Kiinteistöstrategia ja rakennusten salkutus hyväksytty valtuustossa kesäkuussa 2022. Rakennusten korjausvelka on määritelty.	Toteutuu 

Operatiiviset tavoitteet

Operatiivinen tavoite	Mittari/Arviointitapa	Tavoitetaso	Toteuma 30.9.	Toteuma 31.12.	Tila
Kaupunkikehitys- ja maankäyttö Ulkoisen viestinnän vahvistaminen koko toimialalla.	- koulutuspäivien lukumäärä - valmistumis ja käyttöönottopäivämäärät	Viestitään toimialan asioista suunnitelmallisesti, aktiivisesti ja osaavasti. - viestintäkoulutuksen antaminen - viestinnän vuosikellon valmistuminen ja toteutuminen vuoden loppuun mennessä - pukeutuminen yhtenäistä toimialalla	Toimialan ja tulosalueiden viestintäohjeistus tullaan liittämään osaksi kaupunkitasoista viestintäohjeistusta, valmistelu tapahtuu hallinnon viestintäyksikön toimesta ja koordinoimana.	Toteutui kuten toiminnallinen tavoite nro 3 toimialan osalta. Toimialan ja tulosalueiden viestintäohjeistus tullaan liittämään osaksi kaupunkitasoista viestintäohjeistusta, valmistelu tapahtuu hallinnon viestintäyksikön toimesta ja koordinoimana.	Toteutuu 
Yhdyskuntatekniikka Hulevedet hallintaan Orimattilassa- projekti osana ilmastomuutokseen sopeutumista.	- valmistuminen	1) Laaditaan hulevesiohjelma 2) Määritetään kaupungin hulevisaneerauksen alueet sekä aikataulut kaupungin tulevien vuosien investointiohjelmaan.	Hulevesiohjelman pohjalta saadaan raamit suunnittelulle, tunnistetaan jatkoselvitystarpeet ja hulevesien hallinnan edistämistä koskevat strategiset toimenpiteet.	Hulevesiohjelma valmistui 2022, päätöksenteko kevään 2023 aikana.	Toteutuu 
Tilapalvelu Toimitilojen energiatehokkuuden vahvistaminen	- energiakustannusten toteuman vertailu %	Energian määrät vähentyvät 3 %:lla toimitilarakennuksissa.	Vertailukelpoiset kiinteistöt. Energiankulutus: Sähkö -2,4%, kaukolämpö -5,1, öljy -3%, maakaasu -2,5%, kokonaisenergia -3,8%, vesi -5,1%. Lähde: Enerkey 1-9.2021 - 1-9.2022. Kokonais energiankulutus vähentynyt tavoitetason mukaan. Maa-ilmantilanteesta johtuva energianhintojen nousu vaikuttaa merkittävästi kustannusten suuruuteen.	Vertailukelpoiset kiinteistöt: Kokonaisenergian kulutuksen muutos -5,8%, (lämmön kulutus normitettu). Muutosten laskennallinen kustannusvaikutus 128.000€.	Toteutuu 
Lupa- ja valvontapalvelut Ulkoisen viestinnän tehostaminen	- valmistumisaikataulu, valmistuminen (kyllä/ei) - arvioidaan asiakaspalautteiden pohjalta mahdollisuuksien rajoissa olevat toteutettavat kehittämistoimenpiteet	Laaditaan ulkoinen viestintäohjeistus ja suunnitelma Nettisivujen päivittäminen asiakkaiden kannalta sujuvammaksi käyttää	Toimialan ja tulosalueiden viestintäohjeistus tullaan liittämään osaksi kaupunkitasoista viestintäohjeistusta, valmistelu tapahtuu	Toteutui kuten toiminnallinen tavoite nro 3 toimialan osalta. Toimialan ja tulosalueiden viestintäohjeistus tullaan liittämään	Toteutuu 

	ja toteutetaan ne		hallinnon viestintäyksikön toimesta ja koordinoimana.	osaksi kaupunkitasoista viestintäohjeistusta, valmistelu tapahtuu hallinnon viestintäyksikön toimesta ja koordinoimana.	
--	-------------------	--	---	---	--

Henkilöstömäärät

Henkilöstömäärä	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kaupunkikehitys- ja maankäyttö	8,9	8,85	9,6	9,6
Yhdyskuntatekniikan palvelut	3,5	4,6	3,1	3
Tilapalvelu	13,5	13,4	13,8	9,9
Vesilaitos	10	10	10	10
Toimiala yht.	35,9	36,85	36,5	32,5

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Henkilöstön pysyvyys ja työhyvinvointi	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 4 12	Onnistuneet rekrytoinnit, positiivinen toimintaympäristö, huumori, työhyvinvointikyselyn toimenpiteiden toteuttaminen. Henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen / työmäärän arviointi. Kehityskeskustelut.	Rekrytoinnit toteutuneet onnistuneesti ja tarvittavat henkilöresurssit pääosin kasassa. Kiinteistöisännöitsijän ja taloussihteerin (vl) rekrytointi valmistelussa. Toiminta normalisoituu syksyn aikana.	Riskiarvo laskenut 
Taloudellinen riski	Energiakustannusten raju nousu	Tod. näk.: 5 Vaikutus: 4 20	Energialulituksen ja hintojen tarkka seuranta ja poikkeamiin reagointi. Tavoitteena energiakulutuksen vähentäminen. Talouden sopeuttaminen mahdollisuuksien mukaan.	Energiahinnoissa tapahtunut vuoden aikana rajuja korotuksia, mitkä eivät voi olla näkymättä käyttötalouden toteumassa.	Riski toteutunut 
Taloudellinen riski	Investointihankkeiden kustannusten raju nousu	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 4 16	Rakennuskustannusindeksin tarkka seuranta, hankkeiden laajuuden mahdollinen uudelleen arviointi tai hankkeen toteutusajankohdan siirto. Pyritään varmistumaan siitä, että investointihankkeisiin saadaan riittävä määrä tarjouksia. Tapauskohtaisesti on arvioitava indeksin käyttöä investointihankkeissa. Laadukkaalla suunnittelun ohjauksella ja suunnittelulla pyrittävä minimoimaan muutos- ja lisätyöt.	Rakennuskustannukset ja urakkahinnat kohonneet rajusti. Tarjoushintojen suuruutta on ennakkoon mahdotonta tällä hetkellä arvioida.	Riskiarvo pysynyt ennallaan 
Toiminnallinen riski	Tietoteknisten laitteiden, järjestelmien, ohjelmien sekä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuus.	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 4 16	Koko kaupungin sähköinen järjestelmä saatava toimintavarmemmaksi. Tieran palvelut saatava toimivimmiksi ja sille tasolle kuin ne kuuluvatkin olla, myös sopimuksen sisältö on tarkistettava vastaamaan todellista tarvetta. Käyttökoulutukseen on myös panostettava ja siihen on varattava riittävät resurssit.	Jatkuvia ongelmia tietoliikenneyhteyksissä ja -toiminnoissa, jotka aiheuttavat merkittävää haittaa työnteolle ja työmotivaatiolle. Rakennusvalvonnalla käytössä sähköinen asiointi, mutta sähköinen arkistointi ei toimi vielä.	Riskiarvo pysynyt ennallaan 

Raportoi: Kari Setälä, kaupunkikehitysjohtaja
Pvm: 10.3.2023

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan selonteko

Miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on toimialalla/ yhtiössä järjestetty

Kaupunkikehitys- ja teknisen valiokunnan tulosalueiden vastuuhenkilöt, esimiehet sekä toimialan talous- ja hallintoasiantuntija seuraavat ja ohjeistavat, että päätökset tehdään lain, hallintosäännön sekä muiden säännösten ja ohjeiden mukaisesti. Mahdollisiin virheisiin puututaan ja tarvittavat korjaukset tehdään. Lain noudattamisessa ei ole havaittu sellaisia erityisiä ongelmia, joihin tulisi puuttua sisäisen tarkastuksen näkökulmasta. Riskit ovat kohdistuneet lähinnä sisäisen ohjeistuksen hallintaan.

Onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella

Ei ole tiedossa, että toiminnassa olisi tapahtunut rikkomuksia.

Miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Riskienhallinnan tulee olla osa jokapäiväistä toimintaa. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään kaupunkitasoisen ohjeistuksen pohjalta.

Riskienhallinnan selonteko

Kunnanvaltuuston hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja kunnanhallituksen niiden soveltamiseksi antamat tarkemmat ohjeet ja niiden noudattaminen

Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala perustuu pitkälti lakeihin, säännöksiin ja kaupungin sisäisiin ohjeisiin, eikä ole tiedossa, että rikkomuksia olisi toiminnassa tapahtunut.

Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta on antanut kaksi lausuntoa Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle koskien katusuunnitelman ja kadunpitoapäätöksen hyväksymisiä. Kaupunkikehitys- ja tekninen valiokunta on käsitellyt kaksi oikaisuvaatimusta, koskien kaatumiseen vahingonkorvausvaatimusta sekä Erkko-lukion urakoitsijavalintaa.

Riskienhallinnan ja seurannan selkeä vastuutus ja asiantuntemuksen riittävyys

Vastuut ovat selkeät. Lisäkoulutusta hankitaan tarpeiden muuttuessa.

Kunnan riskienkartoituksen ajantasaisuus ja kattavuus

Riskienhallintaa tulee kehittää osana toiminnan kehittämistä. Riskiarvio on tehty osana talousarviota vuodelle 2023.

Merkittävimpien riskien ja niiden hallitsemiseksi tehtävien toimien dokumentointi, seuranta- ja raportointikäytännöt sekä niiden toteutuminen, onnistuminen toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakkoinnissa

Määrärahoja on seurattu säännöllisesti projektikohtaisesti, kustannuspaikoittain, tulosalueittain ja kokonaisuutena. Urakoiden osalta määrärahasuorituksia on tehty vielä erikseen urakkatasoisesti maksupositivien ja lisätöiden osalta. Kaupunkikehitys- ja tekninen toimiala on reagoinut ylityksiin. Ylityksistä on raportoitu ja tarvittaessa tehty lisämäärärahasuorituksia. Määrärahasuorituksia on kehitetty ja tiivistetty erityisesti talonrakennusurakoiden osalta syksystä 2020 alkaen.

Riskien arviointia ja seuranta on tehty neljännesvuosittain osavuosikatsauksien yhteydessä ja niistä on raportoitu valiokunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa

Hallinto- ja johtamistapa (eettiset periaatteet, säännöt, ohjeet, toimivallan jako)

Hallintosäännössä on vastuut sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Kaupunginhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaupunginvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta. (KuntaL 14 §, 39 §) Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä, ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta omalta osaltaan.

- talousarvion täytäntöönpano-ohje 2022
- hallintosääntö
- hankintaohje
- talonrakennuksen ja kunnallistekniikan hankkeiden hankinta- ja hallinnointiohje
- teknisen tiliöintiohjeet (käyttötalous ja investoinnit)
- laskutusohjeet

Riskienhallinta (tunnistus, analysointi, hallinta, dokumentointi)

Kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan kehittämisohjelmassa yhtenä toimenpiteenä on riskienhallinnan kehittäminen laatimalla selkeän riskien hallintaohjeistus. Erityisesti kaupungin taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittävälle investointihankkeille tulisi tehdä säännönmukaista riskiarviointia. Riskienhallinnan tulisi olla myös osa jokapäiväistä työtä. Toimialan kaikilla tulosalueilla tehtiin riskikartoitukset marraskuussa 2021. Riskienhallinnan dokumentointia on kehitetty ja raportointi tapahtuu osavuosisikatsauksien yhteydessä. Riskiarvio on tehty osana talousarviota vuodelle 2023.

Orimattilan Vesi Oy vastaa vesihuoltolaitoksen investoinneista niihin liittyvistä riskeistä lukuun ottamatta käyttötalouspuolelle heijastuvia vaikutuksia. Vanhan verkoston aiheuttamat riskit kuuluvat vesihuoltolaitoksen toimintaan. Riskiä pienennetään verkoston tilaa seuraamalla ja tutkimalla sekä verkoston jatkuvalla saneerauksella.

Vedenhankinnan, viemärilaitoksen ja jätevedenpuhdistamon riskienhallintasuunnitelmat ovat ajan tasalla. Dokumentit päivitetään lakisääteisesti ja aina kun toimintaympäristössä havaitaan muutoksia.

Sisäilmatyöryhmä on kokoontunut säännöllisesti ja koostuu laaja-alaisesti eri asiantuntijoista. Riskejä pienennetään sisäilmatyöryhmän laadukkaalla toiminnalla, jatkuvalla henkilöstön koulutautumisella, hyvillä ylläpidon käytännöillä, oikea-aikaisuudella, nopealla reagoinnilla sekä korjausvelan vähentämisellä.

Valvontatoimenpiteet (mm. erilaiset kontrollit, suojaukset, sopimusten hallinta)

Käyttäjävaltuuksia valvotaan ja dokumentoidaan, käyttö- ja luku oikeudet ovat vain henkilöillä, joille se on tehtävän hoidon kannalta välttämätöntä. Sopimustenhallintaa on kehitetty ja keskitetty Dynasty-asianhallintajärjestelmään.

Omaisuuksien hankinta ja luovutus perustuu hallintosäännön määräyksiin, joiden mukaan varsinaiset päätökset on tehty. Kaikissa maaomaisuuden muutoksissa haetaan myös lainvoimaisuutta Maanmittaustoimistolta, jonka yhteydessä vielä ulkopuolinen toimija tarkastaa osaltaan, että maksuissa, päätöksenteossa ja allekirjoituksissa on noudatettu hallintosäännön vaatimuksia.

Omaisuuksien hankinta perustuu kaupunginvaltuuston hyväksymään investointiohjelmaan. Hankinnoissa hyödynnetään Clouidia-järjestelmää, josta tieto siirtyy Hilma-järjestelmään. Hankintapäätökset tehdään kaupungin hallintosäännön hankintarajojen mukaisesti.

Vesilaitos hyödyntää Vesi Oy:n vesihuollon omaisuutta omassa toiminnassaan sekä ylläpitää sitä, mutta Vesi Oy vastaa putkistojen peruskorjauksesta sekä uusien rakentamisesta.

Kaupungin koko omaisuuden osalta tulee jatkossakin kiinnittää huomioita korjausvelan määrään ja sen vähentämiseen, jotta omaisuus pysyy kunnossa.

Kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan sopimukset ovat käytännössä kauppakirjoja, maankäyttö- ja kaavoitus sopimuksia, hankintasopimuksia, vuokrasopimuksia sekä henkilöstösopimuksia kuten etätyösopimukset sekä työsopimukset. Sopimukset laaditaan pääasiassa omana työnä, käyttäen osittain lakiasianpalveluita. Sopimuksien toteutumista valvovat yksittäiset henkilöt tai henkilöryhmät toimialan sisällä. Sopimukset tallennetaan sähköisesti Dynasty-sopimushallintaosioon. Sopimusten osalta korostuu erityisesti vastuuhenkilöiden nimeäminen ja sopimusten toteutumisen seuranta.

Tieto ja tiedonvälitys (avoimuus ja hyvä tiedonhallintatapa, raportointi, viestintä, esim. merkittävät riskit)

Tiedon käsittelyyn liittyy myös riskejä, jotka toteutuessaan voivat aiheuttaa organisaatiolle merkittävästi lisätyötä ja toisaalta aiheuttaa tietoturvariskejä. Tietoja säilytetään, välitetään ja käytetään oikeaoppisesti hyvän hallintotavan mukaisesti riittävällä suojauksella. Digitalisaatio lisää riskejä, mutta oikealla suojauksella ja toimintatavoilla riskien mahdollisuuksia pystytään pienentämään. Tiedon siirtymistä ja säilymistä tietoteknisissä välineissä pidetään riskinä, koska esim. sähkökatkon sattuessa tietoja ei välttämättä ole saatavilla. Lisäksi riskinä on tietoturvallisuuden pettäminen, elleivät esim. etäyhteydet ole riittävällä tietoturvan tasolla. Tietosuojasta voi muodostua riski, ellei asiakirjoja säilytetä ja käsitellä tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Seuranta (ml. arviointi, kehittämistoimenpiteiden tuloksellisuus)

Riskienhallinta on edelleen kehittyvä kokonaisuus. Ennakointi ja hyvän hallintotavan noudattaminen vähentää riskien mahdollisuutta. Toimialan riskien arviointi ja ennakointi on nyt hyvällä tasolla ja sitä tulee edelleen päivittää säännöllisesti.

Yhdyskuntatekniikka

I. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Yhdyskuntatekniikka	Alkup. TA	TA- muutokset	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	Poik. %
Toimintatuotot	396 500	-39 000	357 500	246 233	-111 267	-31,12 %
Myyntituotot	273 500	-39 000	234 500	116 219	-118 281	-50,44 %
Maksutuotot	2 000	0	2 000	4 896	2 896	144,81 %
Muut toimintatuotot	121 000	0	121 000	125 118	4 118	3,40 %
Toimintakulut	-1 649 380	-40 000	-1 689 380	-1 464 158	225 222	13,33 %
Henkilöstökulut	-162 210	0	-162 210	-195 339	-33 129	-20,42 %
Palvelujen ostot	-1 223 050	-20 000	-1 243 050	-976 153	266 897	21,47 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-98 100	-20 000	-118 100	-132 496	-14 396	-12,19 %
Avustukset	-154 720	0	-154 720	-154 720	0	0,00 %
Muut toimintakulut	-11 300	0	-11 300	-5 449	5 851	51,77 %
Toimintakate	-1 252 880	-79 000	-1 331 880	-1 217 925	113 955	8,56 %

Yhdyskuntatekniikan myyntituotot alittivat muunnetun talousarvion n. 111 000 euroa, mikä johtui maankaatopaikan kuormien vähentymisestä aikaisempiin vuosiin nähden. Toimintakulut alittuivat n. 225 000 euroa, mikä johtui liikennealueiden rakentamiskustannusten alittumisesta (83 620 eur), puistojen ja leikkipaikkojen rakentamiskustannusten alittumisesta (97 675 eur) ja maankaatopaikkojen rakentamiskustannusten alittumisesta (56 910 eur). Toimintakate oli n. 290 000 parempi kuin vuonna 2021.

Pennalassa Pasinanraitin alueella aloitettiin kolmivuotinen katujen- ja vesihuollon saneeraus. Veteraanitien varrelle rakennettiin uutta jalankulku- ja pyöräilyväylää sekä valaistusta ja Orivillentie rakennettiin asemakaavan mukaiseksi kaduksi. Selkeä liikenneturvallisuuden parantamisen rakentamiskohde oli Peltolan päiväkodin kohdalle Viljamaantien ja Niittytien varteen tehty uusi jalankulku- ja pyöräilyväylä.

Virenojalle rakennettiin uusi Ritvanpellon asuinalue, josta valmistui myyntiin 22 omakotitonttia. Hennan Länsirinteen alueelle rakennettiin Timjamikuja, Neilikkakuja sekä jalankulku- ja pyöräilyraitti Sahramikadulta Henna bulevardille. Hennan omakotitonttitarjontaa on rakentamisen myötä mahdollista laajentaa 16 uudella tontilla.

Katuvalaistusta saneerattiin ja uutta rakennettiin mm. Heinämaalla, Marjametsänkaaren alueella ja leikkikentillä, lisäksi elohopeavalaisimia vaihdettiin led-valaisimiin. Katuvalokeskuksiin asennettiin C2SmartLight valaistuksenohjausjärjestelmä.

Luhtikyläntien kevyen liikenteen silta uusittiin betonisella sillalla. Sillan rakentamiseen saatiin Traficomilta valtionavustusta. Tieliikennelain mukaisia liikennemerkkiiuudistuksia tehtiin Latolantien ja Linnustontien alueella. Olemassa olevia katuja päällystettiin mm. seuraavasti Suksitie, Linnustontie, Pikkuketunkuja, Pajatie, Villinrannantie, Hiirihaukankuja ja Peltopyynkuja.

Orimattilan keskustaan, Peltolan alueelle rakennettiin Orimattilan ensimmäinen koirapuisto, jossa avajaisia vietettiin syyskuun lopussa. Jokipuiston leikkikentälle hankittiin uusia leikkivälineitä ja uusittiin valaistusta. Vastauksena aiempien vuosien aloitteeseen Pennalan teollisuusalueelle, Lahdentien varteen perustettiin maisemapelto.

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kunnossapidettävät kaavatiet ja kevyen liikenteen väylät (km)	164	168	166	170 km
Metsät (ha)	497	500	500	504 ha
Maankaatopaikkojen kuormat yht. lkm (n. 50 190 t)	3346 (n. 50 190 t)	1911	7200 (108 000t)	1528 kuormaa =26857t
Katuvalaistus (energiakulutus) KWH	1 425 841 kWh	722 040 (muutos tilastointitavassa)	1 350 000 kWh	722040 kWh
Katuvalojen määrä	2 042	2077	2 082	2090 kpl
Uusien hankittujen leikkivälineiden määrä (lkm)	15	22	14	10 kpl
Kunnostettujen viheralueiden määrä, kpl	3	5	3	4

Kaupunkikehitys- ja maankäyttö

I. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Kaupunkikehitys- ja maankäyttö	Alkup. TA	TA- muutokset	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	Poik. %
Toimintatuotot	37 000	0	37 000	37 136	136	0,37 %
Myyntituotot	23 000	0	23 000	17 664	-5 336	-23,20 %
Maksutuotot	14 000	0	14 000	14 024	24	0,17 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	5 367	5 367	0,00 %
Muut toimintatuotot	0	0	0	81	81	0,00 %
Toimintakulut	-914 000	0	-914 000	-806 181	107 819	11,80 %
Henkilöstökulut	-588 700	0	-588 700	-558 561	30 139	5,12 %
Palvelujen ostot	-239 600	0	-239 600	-171 425	68 175	28,45 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 200	0	-14 200	-7 028	7 172	50,51 %
Muut toimintakulut	-71 500	0	-71 500	-69 167	2 333	3,26 %
Toimintakate	-877 000	0	-877 000	-769 045	107 955	12,31 %

Kaupunkikehityksen- ja maankäytön toimintatuotot olivat pääosin talousarvion mukaiset.

Toimintakulut alittuivat n. 108 000 euroa, mikä johtui henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen alittumisesta talousarvioon nähden. Henkilöstökulun alitus johtuu alkuvuoden henkilöstövajauksesta teknisessä hallinnossa ja kaavoituksessa. Palvelujen ostot alittuivat lähinnä kaavoituksen käyttämissä asiantuntijapalveluissa (67 285 eur). Edellisvuoteen nähden sekä toimintatulot että -kulut vähän pienenevät ja toimintakate oli n. 59 000 euroa parempi.

Kaavoitus

Kaupungin kaavoitus koostuu kaavoituspäälliköstä ja -insinööristä. Vuonna 2022 saatiin vahvistukseksi kaava- ja paikkatietoasiantuntija, jonka työpanos jakaantuu kaavoituksen ja maankäyttöpalveluiden kesken. Sampolan osayleiskaavatyön vanha osallistumis- ja arviointisuunnitelma vuodelta 2013 päivitettiin. Kuivannon kylän länsipuolelle tehtiin konsulttityönä ABO Wind Oy:n maksama osayleiskaavaluonnos, joka oli nähtävillä loppuvuodesta. Asemakaavamuutoksia valmistui Orimattilan keskustaan ja Hennaan. Merkittävin oli Prisman kaavamuutos, mutta valtuuston päätöksestä tehdyt valitukset ovat yhä hallinto-oikeuden käsittelyssä. Kaavoituspäällikkö teki seitsemän suunnittelutarveratkaisua ja yhden poikkeamispäätöksen. Kaavoitusinsinööri vastaa katujen ja teiden nimistöasioista. Kaavoituspäällikkö on nimetty useaan seudulliseen työryhmään, joiden kautta on osallistuttu mm. kaupunkiseutusuunnitelman ja maakuntakaavan valmistelutyöhön. Kaavoitusinsinööri päivittää vuosittain kaikki kaavoitusohjelman suunnittelukohteet karttapalveluun, joka on nähtävissä kaupungin verkkosivujen kautta.

Orimattilan kaupunki sai Päijät-Hämeen yritysystävällisimmän teon palkinnon Sampolaan tehdystä kaavamuutoksesta.

Maankäyttöpalvelut

Maankäyttöpäällikkö ja kaavoitusinsinööri laativat Orimattilan kaupungille maanhankintasuunnitelman. Kaupunki hankki maata n. 16,4 ha ja myi n. 1,5 ha. Merkittävin hankittu maa-alue oli Virenojan lokkilammen alue, joka oli kooltaan noin 12 hehtaaria. Myynnit koostuivat pääasiassa tonttien tai tontin osien myynnistä. Merkittävin myynti oli vanhan paloaseman kauppa paikalliselle yrittäjälle.

Maapoliittinen ohjelma uudistettiin ja se astuu voimaan vuoden 2023 alusta. Loppuvuodesta aloitettiin kiinteistöveroprojekti, jossa aloitettiin käymään läpi kerrostalokiinteistöjen pinta-alatietoja.

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Myydyt omakotitalotontit	20	14	15	6
Vapaat omakotitontit	70	77	90	95
Kaavoitetut uudet asuintontit	20	38	1	1
Hyväksytyt kaavat	2	1	4	4
Katometri/rakennuspaikka (kaava-alue)		34	335	22
Hyväksytyt kaavat (k-m ²)	5 770	14 818	21 000	4 600
Kaavaehdotusten muistutukset	7	2	10	1
Kaavavalitukset	0	0	0	3
Vähämerkityksellisen asemakaavan kiertonopeus	9 kk	-	1 vuosi	8 kk
Asemakaavan kiertonopeus	14 kk	18 kk	2 vuosi	2 vuosi
Poikkeamisluvat/suunnittelu-tarveratkaisut	7	14	7	8

Tilapalvelu

I. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Tilapalvelu	Alkup. TA	TA- muutokset	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	Poik. %
Toimintatuotot	8 103 155	0	8 103 155	8 528 969	425 814	5,25 %
Myyntituotot	95 140	0	95 140	138 105	42 965	45,16 %
Tuet ja avustukset	14 000	0	14 000	0	-14 000	-100,00 %
Muut toimintatuotot	7 994 015	0	7 994 015	8 390 865	396 850	4,96 %
Toimintakulut	-4 702 080	-645 000	-5 347 080	-4 940 027	407 053	7,61 %
Henkilöstökulut	-748 500	0	-748 500	-603 083	145 417	19,43 %
Palvelujen ostot	-2 005 850	0	-2 005 850	-1 937 241	68 609	3,42 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 607 950	-645 000	-2 252 950	-2 092 321	160 629	7,13 %
Muut toimintakulut	-339 780	0	-339 780	-307 382	32 398	9,54 %
Toimintakate	3 401 075	-645 000	2 756 075	3 588 942	832 867	30,22 %

Tilapalvelun toimintatuotot ylittivät talousarvion nähden lähes 426 000 euroa, mistä suurin osa tuli vanhan pelastusaseman myynnistä (310 533 eur), mutta myös muista myyntituotoista (42 965 eur) ja muiden rakennusten vuokrista (82 097 eur).

Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion n. 407 000 euroa. Suurimmat alitukset tulivat henkilöstökuluihin (175 081 eur), muihin asiantuntijapalveluihin (52 870 eur), rakentamiskustannuksiin (301 408 eur) ja sähkökustannuksiin (69 910 eur). Ylityksiä tuli ICT- ja atk-palveluihin (31 847 eur), kiinteistöjen pihojen hoitoon (51 740 eur), vesi- ja jätevesimaksuihin (45 569 eur) sekä kiinteistöjen ylläpitoon ja huoltoon (117 117 eur). Edellisvuoteen nähden toimintatuotot kasvoivat n. 614 000 euroa ja toimintakulut n. 755 000 euroa ja toimintakate pieneni 140 640 euroa. Energiakustannukset nousivat yhteensä n. 293 000 euroa.

Kiinteistöstrategia hyväksyttiin vuonna 2022, strategiaa päivitetään jatkossa vuosittain. Tilapalvelussa jatkettiin toimitilojen kunnossapitosuunnitelman laatimisia (PTS) sekä sähköisen huoltokirjan käyttöönottoa. Sisäilmaprosessiin ja sisäilmatoimintamalliin luotiin uudet käytännöt ja sähköiset ilmoituskanavat. Kiinteistöhoitopalveluiden sopimuskumppaniksi valittiin ARE Oy, osa kiinteistöhuollon toiminnoista jäi tehtäväksi myös omalla henkilöstöllä. Toimintojen ulkoistuksella saatiin luotua parempaa toiminnallisuutta, muutoksiin varautumista sekä resursseja energiakulujen optimointiin. Uimahalli valmistui ja otettiin käyttöön. Virenojan koululle ja Lintulan päiväkodille uusittiin uudet lasten leikki- ja liikuntavälineet.

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Rakennetut toimitilakiinteistöt lukumäärä (kpl)	40	43	40	39
Rakennusten bruttoala	73 460		67 060	78 663
Uudishankkeiden bruttoala			6 878	4 239
Käynnissä olevat uudishankkeet	-		2	1
Rakennusten ylläpito-kunnossapito kulut	3 267 217	3 102 537	3 237 107	3 604 623
Rakennusten korjauskustannukset	1 155 245	717 236	884 043	583 496
Sähkölukituksen kustannukset	632 577	756 960	625 000	794 090
Lämmitysenergia kustannukset	663 114	860 996	729 000	1 116 837

Lupa- ja valvontapalvelut (Ympäristövaliokunta)

1. Tehtäväalueen kuvaus

Ympäristövaliokunta:

Tommi Hykkyrä, puheenjohtaja

Vesa Teräs, varapuheenjohtaja

Johanna Ekman, jäsen

Hanna Ylitalo, jäsen

Anssi Huhtala, jäsen

Tulosalueeseen kuuluvat rakennustarkastus ja ympäristönsuojelu.

2. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Lupa- ja valvontapalvelut	Alkup. TA	TA- muutokset	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	Poik. %
Toimintatuotot	203 000	0	203 000	222 796	19 796	9,75 %
Myyntituotot	2 500	0	2 500	2 029	-471	-18,83 %
Maksutuotot	200 500	0	200 500	199 766	-734	-0,37 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	21 000	21 000	0,00 %
Toimintakulut	-331 030	-56 400	-387 430	-386 275	1 155	0,30 %
Henkilöstökulut	-259 130	0	-259 130	-278 961	-19 831	-7,65 %
Palvelujen ostot	-63 500	-56 400	-119 900	-102 428	17 472	14,57 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 800	0	-3 800	-981	2 819	74,18 %
Muut toimintakulut	-4 600	0	-4 600	-3 905	695	15,11 %
Toimintakate	-128 030	-56 400	-184 430	-163 480	20 950	11,36 %

Ympäristövaliokunnan osalta toimintatuotot ylittyivät n. 20 000 euroa johtuen avustuksista. Toimintakulut olivat 99,7 % talousarviosta, mutta kuluryhmien sisällä henkilöstökulut ylittyivät 19 800 euroa, mikä johtui budjetoimattomista kokouspalkkioista ja palvelujen ostot alittuivat 17 500 euroa. Toimintakate oli noin 18 600 euroa muutettua talousarviota parempi. Vuoteen 2021 nähden sekä toimintatuotot että -kulut pienenevät ja toimintakate parani n. 39 000 euroa.

Kaupungin strategiassa vuonna 2022 korostettiin asukkaiden ja yhteisöjen osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämistä, elävää kaupunkikeskusta sekä viihtyisiä kyliä, jotka houkuttelevat asukkaita, palveluita ja tapahtumia, tasapainoista kuntataloutta, yrittäjyyttä, verkostoitumista sekä Orimattilan kaupungin luotettavuutta kuntatyöntantajana.

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun osalta suuri osa tehtävistä on asiakkaiden ohjausta ja neuvontaa sekä lakisääteisiä tehtäviä. Ympäristönsuojelu ei saanut esittämänsä henkilöstölisäystä vuodelle 2022. Näin ollen vireille tulevien asioiden käsittelyn priorisointia jouduttiin tekemään rankalla kädellä. Neuvonta- ja edistämistehtäviä sekä yhteistyötä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa jouduttiin karsimaan minimiin. Valvontasuunnitelman päivittämistä ei ennätetty tehdä. Toisen ympäristötarkastajan viran tarpeellisuus huomioitiin kuitenkin vuoden 2023 talousarviossa.

Ympäristönsuojelun sähköinen asiointi ei toteutunut sähköisen arkistoinnin puuttuessa. Rakennusvalvonnalla on käytössä sähköinen asiointi, mutta sähköinen arkistointi ei ole toteutunut vielä.

Ympäristönsuojelussa lähes kaikista uusista kehittämissankkeista jouduttiin luopumaan. Ainoastaan ostopalveluna tilattu esiselvitys Porvoonjoen vaellusesteiden poistamiseksi Orimattilassa oli mahdollista toteuttaa. Hankkeen toteutusaikatauluun vaikutti koronariski. Energian hinnannousu ja valtion tuet vihreälle siirtymälle lisäsivät eri energiamuotoihin liittyviä lupa- ja valvontatehtäviä. Öljystä luovuttiin ja siirryttiin puulämmitykseen, maalämpöön ja ilmalämpöpumppeihin. Suomessa herättiin siihen, että sähköenergiaa oli pakko ruveta säästämään, jotta valtakunnallisesti tärkeät toiminnot oli mahdollista pitää toiminnassa. Kiertotalouden taloudellinen merkitys korostui. Energiansäästö ja kiertotalous edistivät ilmastotavoitteiden toteutumista. Orimattilan kaupunki allekirjoitti ensimmäiset ilmastokumppanuussopimukset paikallisten yritysten kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari/Arviointitapa	Tavoitetaso	Toteuma 30.9.	Toteuma 31.12.	Tila
Lakisääteisten ympäristövelvoitteiden tiedostaminen ja parantaminen yrityksissä säännöllisen valvonnan avulla	- valvontakohteiden lkm - suunnitelman päivitys (kyllä/ei)	Sujuvoitetaan valvontaa ja päivitetään valvontasuunnitelma (edellyttää lisähenkilöstön palkkausta)	Valvontakohteiden lukumäärä on 0, koska emme saaneet tällekkään jaksolle harjoittelijaa. Valvontasuunnitelman päivittämistä ei ole tehty.	Valvontakohteiden lukumäärä on 4. Valvontasuunnitelman päivittämistä ei ole tehty. Syynä henkilöresurssien vajuus.	Toteutuu osittain 
Siirtyminen sähköiseen asiointiin.	- kaikki uudet luvat siirretty sähköiseen muotoon - käyttöönottopäivä ympäristönsuojelussa	Asiakirjojen skannaus 100 %:sesti sähköiseen muotoon uusien rakennuslupien osalta Ympäristönsuojelussa sähköisen asioinnin käyttöönotto 1.6.2022	Sähköiseen asiointiin siirtyminen ympäristönsuojelussa ei ole mahdollista ennen kuin sähköinen arkistointi on saatu ratkaistua. Hallinto koordinoi hanketta.	Asiakirjojen muuttamista sähköiseen muotoon on tehty loppuvuodesta harjoittelijan voimin. Sähköiseen asiointiin siirtyminen ympäristönsuojelussa ei ole mahdollista ennen kuin sähköinen arkistointi on saatu ratkaistua. Hallinto koordinoi hanketta.	Toteutuu osittain 

Henkilöstömäärät

Henkilöstömäärä	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Rakennustarkastus	2,55	2,5	2,5	2
Ympäristönsuojelu	2,2	2	2	2

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Rakennusluvut	267	223	250	240
Uudet asunnot luvilla	34	53	40	51
Kerrosala	19 900	11 200	20 000	17 900
Ympäristölupapäätökset ja yhdistelmäluvut	3	11	5	2
Maa-ainesluvut	2	0	3	0
Ilmoitukset	25	40	50	33
Rekisteröidyt	2	5	2	0
Maksulliset valvontakäynnit	13	15	40	11
Maksuttomat valvontakäynnit	20	46	100	51

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Henkilöstön pysyvyys ja työhyvinvointi	Tod. näk.: 5 Vaikutus: 5 25	Onnistuneet rekrytoinnit, positiivinen toimintaympäristö, huumori, työhyvinvointikyselyn toimenpiteiden toteuttaminen. Henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen ja työmäärän arviointi. Kehityskeskustelut.	Ympäristönsuojelun henkilöstömitoitusta ei korjattu esitetyllä tavalla vuodelle 2022. Tämä näkyi henkilökunnan jaksamisessa ja lakisääteisistä työtehtävistä selviytymisessä (ei selviydytty). Vuodelle 2023 myönnettiin rahat toisen vakituisen ympäristötarkastajan palkkaamiseen.	Riski toteutunut ✗
Taloudellinen riski	Ympäristövahinko, ympäristörikos	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 4 16	Ympäristönsuojelun tekemän säännöllisen valvonnan, tiedottamisen, neuvonnan ja ohjauksen lisäämisellä sekä sujuvoittamalla viranomaisyhteistyötä eri viranomaisten kesken. Ilman ympäristönsuojelun henkilöstömäärän lisäystä tämä ei onnistu.	Tällä henkilökunnalla panostus <10%.	Riskiarvo pysynyt ennallaan ➡
Toiminnallinen riski	Tietoteknisten laitteiden, järjestelmien, ohjelmien sekä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuus.	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 4 16	Koko kaupungin sähköinen järjestelmä saatava toimintavarmemmaksi. Trimblen ja Dynastyn yhteensovittaminen sähköisen arkistoinnin osalta.	Ympäristönsuojelun sähköisen asioinnin ja sen edellyttämän sähköisen arkistoinnin käyttöönotto ei ole toteutunut. Rakennusvalvonnalla käytössä sähköinen asiointi mutta sähköinen arkistointi ei toimi vielä.	Riski toteutunut ✗

Raportointi: Ympäristönsuojelusihteeri Kirsi Liukkonen-Hämäläinen, johtaja rakennustarkastaja Timo Tarkkala
Pvm: 9.3.2023

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan selonteko

Miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on toimialalla / yhtiössä järjestetty

Tulosalueiden vastuuhenkilöt, esimiehet sekä talous- ja konsernijohtaja osaltaan ohjeistavat, että päätökset tehdään lain, hallintosäännön sekä muiden säännösten ja ohjeiden mukaisesti. Mahdollisiin virheisiin puututaan ja tarvittavat korjaukset tehdään.

Lisäksi johtava rakennustarkastaja, ympäristönsuojelusihteeri sekä kaupunkikehitysjohtaja ohjeistavat, että päätökset tehdään lain, hallintosäännön sekä muiden ohjeistuksien mukaisesti. Mahdolliset havaitut virheellisydet korjataan ja niihin puututaan välittömästi.

Onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella

Valvonnassa ei ole havaittu puutteita, joihin tulisi puuttua sisäisen tarkastuksen näkökulmasta.

Miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Riskienhallinnan tulee olla osa jokapäiväistä toimintaa. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään kaupunkitasoisen ohjeistuksen pohjalta.

Riskienhallinnan selonteko

Kunnanvaltuuston hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja kunnanhallituksen niiden soveltamiseksi antamat tarkemmat ohjeet ja niiden noudattaminen.

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun osalta suuri osa tehtävistä on lakisääteisiä ja delegoitu hallintosäännön kautta eri toimijoille. Hallintosäännön yms. Muiden sääntöjen noudattamista seurataan sisäisesti, eikä ole tiedossa, että rikkomuksia olisi tapahtunut.

Ympäristövaliokunta on antanut yhden lausunnon Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle, koskien rakennuslupapäätöstä sekä yhden lausunnon koskien velvoitepäätöstä.

Riskienhallinnan ja seurannan selkeä vastuutus ja asiantuntemuksen riittävyys

Vastuut ovat selkeät. Lisäkoulutusta tarvitaan muuttuvien tarpeiden mukaan.

Kunnan riskienkartoituksen ajantasaisuus ja kattavuus

Riskienhallintaa tulee kehittää osana toiminnan kehittämistä. Riskiarvio on tehty osana talousarviota vuodelle 2023.

Merkittävimpien riskien ja niiden hallitsemiseksi tehtävien toimien dokumentointi, seuranta- ja raportointikäytännöt sekä niiden toteutuminen, onnistuminen toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa

Ympäristövaliokunnan osalta määrärahojen ylityshakia seurataan osana kaupunkikehitys- ja teknisen toimialan talouden ja toiminnan säännöllistä tarkkailua. Mahdollisista ylityshakista raportoidaan edelleen luottamuselimiä.

Riskien arviointia ja seurantaa on tehty neljännesvuosittain osavuositarkastuksien yhteydessä ja niistä on raportoitu valiokunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa

Hallinto- ja johtamistapa (eettiset periaatteet, säännöt, ohjeet, toimivallan jako)

Hallintosäännössä on vastuut sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Kaupunginhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaupunginvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta. (Kuntal. 14 §, 39 §) Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä, ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta omalta osaltaan.

Ohjeita ja sääntöjä ovat: hallintosääntö, teknisen tiliöintiohje ja laskutusohje.

Riskienhallinta (tunnistus, analysointi, hallinta, dokumentointi)

Lupa- ja valvontapuolella riskienhallinnan järjestäminen edellyttää laaja-alaista viranomaisyhteistyötä. Myös riskienhallinnan dokumentointia on kehitetty ja tulevaisuudessa raportointi tapahtuu osavuositarkastusten yhteydessä.

Valvontatoimenpiteet (mm. erilaiset kontrollit, suojaukset, sopimusten hallinta)

Sopimukset laaditaan pääasiassa omana työnä, käyttäen osittain lakiasianpalveluita. Sopimuksien toteutumista valvovat yksittäiset henkilöt tai henkilöryhmät toimialan sisällä. Sopimukset tallennetaan sähköisesti Dynasty-sopimushallintaosioon. Sopimusten osalta korostuu erityisesti vastuuhenkilöiden nimeäminen ja sopimusten toteutumisen seuranta.

Käyttäjävaltuuksia valvotaan ja dokumentoidaan, käyttö- ja lukuoikeudet ovat vain henkilöillä, joille se on tehtävän hoidon kannalta välttämätöntä. Sopimustenhallintaa on kehitetty ja keskitetty Dynasty-asianhallintajärjestelmään.

Tieto ja tiedonvälitys (avoimuus ja hyvä tiedonhallintatapa, raportointi, viestintä, esim. merkittävät riskit)

Tiedon käsittelyyn liittyy myös riskejä, jotka toteutuessaan voivat aiheuttaa merkittävästi lisätyötä ja toisaalta aiheuttaa tietoturvariskejä.

Tietoja säilytetään, välitetään ja käytetään oikeaoppisesti hyvän hallintotavan mukaisesti riittävällä suojauksella. Myös digitalisaatio lisää riskejä, mutta oikealla suojauksella ja toimintatavoilla riskien mahdollisuuksia pystytään pienentämään. Tiedon siirtymistä ja säilymistä tietoteknisissä välineissä pidetään riskinä, koska esim. sähkökatkon sattuessa tietoja ei välttämättä ole saatavilla. Lisäksi riskinä on tietoturvallisuuden pettäminen, elleivät esim. etäyhteydet ole riittävällä tietoturvan tasolla. Tietosuojasta voi muodostua riski, ellei asiakirjoja säilytetä ja käsitellä tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Seuranta (ml. arviointi, kehittämistoimenpiteiden tuloksellisuus)

Riskienhallinta on edelleen kehittyvä kokonaisuus. Ennakointi ja hyvän hallintotavan noudattaminen vähentää riskien toteutumisen mahdollisuutta. Toimialan riskien arviointi ja ennakointi on nyt hyvällä tasolla ja sitä tulee edelleen päivittää säännöllisesti.

Vesilaitos, taseyksikkö

1. Tehtävälueen kuvaus

Vesilaitos vastaa vesihuollon järjestämisestä kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Vesilaitos huolehtii verkostojen ja laitosten käytöstä, huollosta ja kunnossapidosta ja vastaa asiakasrajapinnasta.

2. Talouden ja toiminnan toteutuminen

Vesilaitos, taseyksikkö	Alkup. TA	TA- muutokset	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	Poik. %
Toimintatuotot	2 772 550	0	2 772 550	2 873 166	100 616	3,63 %
Myyntituotot	2 772 550	0	2 772 550	2 867 691	95 141	3,43 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	5 475	5 475	0,00 %
Toimintakulut	-2 660 020	-488 500	-3 148 520	-2 921 715	226 805	7,20 %
Henkilöstökulut	-519 870	0	-519 870	-506 669	13 201	2,54 %
Palvelujen ostot	-543 700	-387 000	-930 700	-704 836	225 864	24,27 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-415 050	-101 500	-516 550	-522 274	-5 724	-1,11 %
Muut toimintakulut	-1 181 400	0	-1 181 400	-1 187 936	-6 536	-0,55 %
Toimintakate	1 112 530	-488 500	-375 970	-48 548	327 422	87,09 %

Vesilaitoksen myyntituotot ylittivät talousarvion n. 95 000 euroa. Vuoteen 2021 nähden tulot lisääntyivät lietteen vastaanottomäärien kasvun ja lisääntyneen vedenkulutuksen vuoksi. Kulut alittivat muutetun talousarvion n. 227 000 euroa, mutta kasvoivat edellisvuodesta n. 380 000 euroa, mikä johtui pääosin kesällä runkovesijohdon vuodosta aiheutuneesta vesivahingosta ja energian hinnan noususta. Toimintakate ylittyi n. 327 000 euroa muutettuun talousarvioon nähden, mutta alitti vuoden 2021 tuloksen n. 255 000 euroa.

Verkostojen osalta pääpaino oli verkkotiedon nykytason selvittämisessä. Vesijohtoverkoston kehittämisen ja vuotojen seurannan avuksi laadittiin päävesijohto- ja mittausaluesuunnitelma ja otettiin käyttöön vedenkulutuksen seurantajärjestelmä. Viemäripuolen vuotovesimittauksia ja etäluettavien mittareiden asennuksia ei saatu toteutettua suunnitellusti.

Vedenjakelussa keskityttiin ylävesisäiliön hygienia ja työturvallisuusasioihin. Ylävesisäiliön vesitila pestiin ja vesitilaan seinämiin tehtiin pieniä korjauksia, kävelysiltojen kaiteet uusittiin, vesitilan ilmanvaihtoon asennettiin suodattimet ja lähtevään veteen asennettiin UV-desinfiointi.

Jätevedenpuhdistamolla optimoitiin prosessimittauksia ja ilmastusta. Kemikaalisyötön tehostamista ei saatu toteutettua syöttölaitteen toimitusvaikeuksien takia.

3. Sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vedenkulutuksen seurantajärjestelmä otettiin käyttöön suunnitellusti

Etäluettavista mittareista saatiin asennettua vain noin puolet tavoitellusta 700 kappaleesta.

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari/Arviointitapa	Tavoitetaso	Toteuma 30.9.	Toteuma 31.12.	Tila
Etäluettavien mittareiden asentaminen	Asennettujen mittareiden määrä	700 kpl	Asennettu noin 300	Etäluettavia mittareita asennettu noin 330 kpl	Toteutuu osittain 
Vedenkulutuksen seurantajärjestelmän käyttöönotto	Valmistuminen	Järjestelmä käyttöönotettu	Järjestelmä on käytössä ja sitä kehitetään edelleen.	Järjestelmä on käytössä ja sitä kehitetään edelleen.	Toteutuu 

Operatiiviset tavoitteet

Operatiivinen tavoite	Mittari/Arviointitapa	Tavoitetaso	Toteuma 30.9.	Toteuma 31.12.	Tila
Asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen	Valmistuminen	Asiakastyytyväisyyskysely tehty ja tulokset analysoitu	Kysely toteutettu	Kysely toteutettu.	Toteutuu 
Vuotovesitutkimuksen toteuttaminen	Valmistuminen	Vuotovesitutkimus tehty ja tulokset analysoitu	Suunnitelmat valmiina, mittaukset tekemättä.	Mittaukset tekemättä	Toteutuu osittain 

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Pumpattu vesi, m ³	807 752	796 292		788 022
Laskutettu vesi, m ³	559 896	585 751		597 298
Vuotovesiprosentti, vesi	28,9	25,3		23,0
Käytetty energia, vesi, kWh/m ³	0,76	0,73		0,71
Liittyjien määrä, vesijohtoverkosto, kpl	3 592	3 617		3 642
Uudet liittyjät, vesijohtoverkosto, kpl	50	25		21
Liittymisprosentti, vesijohtoverkosto	73,4	73,7		73,8
Vesijohtoverkoston pituus, m	242 681	242 703		246 849
Käsitelty jätevesi, m ³	885 523	941 745		904 198
Laskutettu jätevesi, m ³	545 257	564 428		568 228
Vuotovesiprosentti, jätevesi	38,4	40,1		37,2
Käytetty energia, jätevesi, kWh/m ³	2,19	2,24		2,07
Liittyjien määrä, viemäriverkosto, kpl	3 405	3 432		3 453
Uudet liittyjät, viemäriverkosto, kpl	53	25		19
Liittymisprosentti, viemäriverkosto	72,0	72,3		72,4
Jätevesiverkoston pituus, m	229 344	229 344		230 428
Jätevesipumppaamot, kpl	67	67		67